REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30*.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele BIROURĬ de ANUNȚURĬ: în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. N-riĭ de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr. N-riĭ de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 246. Brașov, Vinerĭ 8 (21) Noemvrie. 1902.

Din causa sfintei sërbătorĭ de mâne, Vinerĭ, Sf. Arh. Mihail și Gavril, ḍiarul nu va apăré până Sâmbătă séra.

Creditul statului român.

II.

Numai uneltirilor și ațîțărilor contra României este a se atribui căderea valorilor române. In cei patru-ḍecĭ de anĭ din urmă România a plătit cupónele datoriilor sale totdéuna punctual, chiar și în vremurĭ grele, ca după rěsboiul dela 1877 și după reaua recoltă dela 1899. Acestei punctualitățĭ are ai mulțumi țéra, că creditul ei de stat nu numai, că s'a întărit, dér că a crescut necurmat, deși ea a făcut tot mai marĭ împrumuturĭ, așa că acest credit e aḍĭ aprópe ca acela, al statelor culte mai vechĭ. Se tratéză decĭ numai de siguranța, că îndatoririle vor fi împlinite și în viitor cu aceeașĭ precisiune. Și cum-că acéstă siguranță esistă, o dovedesce o privire asupra raporturilor econonomice ale României și asupra desvoltării lor în anii din urmă.

Avêntul puternic, ce l'a luat România sub domnirea regelui Carol, se póte dovedi cu câte-va cifre. Odinióră în raport încă forte mică, armata română numěră aḍĭ în stare de pace 64 000 ómenĭ; ér' în cas de rěsboiŭ póte fi adusă ușor la 550,000 ómenĭ.

Inainte cu 30 de anĭ țéra avea șosele în întindere numai de 800 chilometri, astăḍĭ rețéua de șosele are o întindere de peste 20,000 chil. La 1869 s'a deschis prima linie (Bucurescĭ — Giurgiu), astăḍĭ România posede o rețea de căi ferate de stat de 3172 chilom. lungime. Venitul curat al căilor ferate este de 20 milióne lei anual și pe lângă acésta administrația lor este în multe privințe fórte înaintată. La 1863 erau cu totul numai 38 de oficii postale austriace și rusescĭ în Moldova și în Muntenia; astăḍĭ România are peste 3000 oficii postale și transportéză pe an la vre-o 80 milióne de scrisorĭ, pachete etc.

Numai prin crearea de mijlóce sistematice de transport *agricultura*, basa întregului sistem de economie în România, a fost pusă în stare de a esporta productele pămêntului celui atât de fructifer în měsură mai însemnată. Printr'asta a crescut consumul în țéră însă-șĭ și stările primitive au început sě facă loc, mai întâiŭ prin orașe, unor așeḍăminte după modelul apusean european. La țéră un ast-fel de progres se face, firesce. mult mai încet și încă și aḍĭ țěranul român — care abia la 1864 a fost scăpat de iobăgie — duce o economie sělbatică pe agrii sěi și cultura vitelor a rěmas încă mult înděrět.

Temeinica ridicare culturală a țěrănimei este problema capitală a viitorului celui mai apropiat. Multe s'au făcut deja pe acest teren. Astfel s'a făcut o organisație a creditului rural, pentru-ca statul încet-încet, sě devină independent de marii bancherĭ ai străinătății și țěranul sě fie scăpat din ghiarele cămătarilor. Pe lângă institutul de scrisurĭ fonciare „Societatea creditului rural român“, întocmită după modelul prusian, și pe lângă alte marĭ instituții de credit, s'au înființat un șir de institute de credit economice, institute de credit districtuale și comunale, menite a da împrumuturĭ proprietarilor de pămênt.

Mai departe s'au creat șcólemodel de agricultură, casse de însoțirĭ, sindicate de vênḍărĭ, societățĭ de asigurare a vieții și contra focului, casse pentru bólele de vite ș. a. Acestor creațiunĭ, pe lângă îmbunătățirea mijlócelor de comunicațiune și pe lângă consolidarea politică, este a se mulțumi, că valórea pămêntului în trei-ḍecĭ de anĭ *s'a îndoit* și că renta fonciară a crescut în același raport.

S'a lucrat însě — ḍice autorul studiului din cestiune — nu numai pentru redicarea agriculturei și a ramurelor ei laterale, mai ales a economiei pădurilor, ci și pentru promovarea *industriei*. Dér numai acele ramurĭ de industrie au ajuns la o stare înfloritóre, care își află basa lor solidă în isvórele de venit naturale ale țěrii și a căror fabricate pot concura și în privința calității cu cele din Europa apusană.

In acéstă situațiune favorabilă sunt înainte de tóte morile, fabricile de zahar, berăriile și industria de petroleu și în tóte aceste ramurĭ s'au făcut prestațiunĭ importante. Producțiunea de petroleu și tot așa și producțiunea de sare a României au un mare viitor. deóre-ce pămêntul țěrii este de tot bogat de aceste materii. In cei cincĭ anĭ din urmă s'a întreit cantitatea păcurei române, ce se scóte din solul țěrii Acéstă urcare a producțiunii ar fi însě și mai însemnată, décă de-oparte întreprinderile de esploatare a petrolului nu ar avé lipsă de capitalurĭ și décă de altă parte, în urma multor procedeurĭ nesolide la vênḍarea terenurilor de petroleu și la înființarea de societățĭ de petroleu, n'ar fi scăḍut cererile după petroleu. Esistă aḍĭ în țéră peste 70 de rafinerii de petroleu. Productele scóse din păcura romănă se ḍice, că sunt a-se aseměna cu cele mai bune rusescĭ și americane și sunt decĭ căutate în strěinătate.

Minele de sare sunt un monopol al statului român; venitul lor s'a urcat dela 2·2 milióne de lei în 1862 la 7·6 milióne în 1898. Păturele de sare, mai ales cele dela pólele Carpaților, sunt așa de mult estinse, încât chiar de ar provedé tótă piața lumii cu sare, abia s'ar puté calcula o secare a minelor. Afară de monopolul de sare statul mai are pe acela de tutun, de chibriturĭ, de hârtie de țigară, de praf de pușcă și de cărțile de joc; venitele ce le trage diu aceste monopolurĭ, fac în sumă rotunda 55 milióne lei. Posesiunea de domenii a țěrii e neobicĭnuit de mare; venitul, ce-l aduce se urcă la 20 milione de lei.

O avere activă atât de mare a țěrii, care singură póte acoperi tóte datoriile de stat, ofere destulă siguranță pentru creditorii României. La 1901/2 monopolurile au dat o sumă rotundă de 53 milióne, domeniile statului 20 milióne, căile ferate de stat 21 milióne, la olaltă 94 milióne. Aceste veniturĭ, carĭ sunt mult mai marĭ, decât dobênḍile și amortisările, ce statul trebue sě le plătéscă pentru întréga sa datorie, se pot încă măr în mod însemnat.

De aci póte sě judece orĭ și cine, décă creditul statului român e intemeiat pe base sănětóse orĭ nu.

Alegerĭ nouě? Oficiósa *„Pol. Corr.“* din Viena publică o scrisóre din Budapesta, în care se ocupă de situația parlamentară în Ungaria. Scrisórea relevă un lucru interesant. Se ḍice în ea, că décă oposiția din dieta ungară ar încerca sě împiedece lucrarea acesteia prin obstrucție, guvernul se va vedé silit *a apela din nou la populația țěrii*, adecă a face alegerĭ nouě. — Nu încape îndoiélă, că scrisórea din cestiune a eșit din condeiul vr'unui aderent de al lui Szell și ea este o amenințare indirectă la adresa oposiției.

Croația și Ungaria. De decĭ de anĭ nu s'a mai întêmplat, ca din sînul celor vr'o 40 deputațĭ croațĭ în dieta din Peșta, sě-șĭ ridice vr'unul glasul. Evenimentele din ultimul timp, ce s'au desfășurat în Croația, și atacurile pressei șoviniste maghiare contra Croaților, a determinat pe doi din deputații croațĭ sě ia cuvêntul. Cel dintâiŭ a fost Ștefan *Kovacevicĭ*, din al cărui discurs am publicat o parte într'unul din numerii trecuțĭ. Al doilea este Nicolau *Tomasicĭ*, care a vorbit în ședința de alaltă-erĭ a dietei. El a rěspuns la atacurile, ce deputatul *Ratkay* (independist) le-a îndreptat în contra Banului croat și a deputaților croațĭ. *Toma-*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Umbrela.

De Guy de Maupassant.

(Urmare și fine).

Ca o ușurare salvătóre i-s'a părut lui Oreille, că în momentul acela clopoțelul a sunat la ușe. Era un prietin, care fusese învitat sě dejuneze la ei.

Dómna Oreille îi istorisi prietenului întêmplarea. „Credețĭ, că o sě-i cumpěr o umbrelă nouă? O, nu! Nu mai capětă nicĭ una!“

Prietinul observà fórte cu judecată: „Atuncĭ îșĭ va strica hainele, și aceste prețuesc în cele din urmă mai mult“.

Mica nevastă, încă tot neîmpăcată, rěspunse: „Atuncĭ póte sě-șĭ cumpere o umbrelă de bumbac, una de mătase nu mai capětă“.

La gândul acesta însě se indignà d-l Oreille: „Atuncĭ renunț la postul meu. De asta sě fi sigură. Nu mě duc c'o umbrelă de bumbac la ministeriu“.

Amicul le ḍise atuncĭ: „Dațĭ umbrela s'o îmbrace din nou, atuncĭ nu va costa așa de mult“.

Dómna Oreille, amărîtă, persistă: „Va costa cel puțin opt francĭ. Opt și cu opt-spre-ḍece fac douě-decĭ și șése! Douě-ḍecĭ și șése de francĭ pentru o umbrelă, asta, totuși, e pré mult! E curată nebunie“.

Amicului, care era un burghez sěrac, îi veni de-odată o ideie luminată: „Lăsațĭ sě vi-o plătéscă institutul de asigurare contra focului. Societățile despăgubesc fie-care pagubă, causată prin foc, bine înțeles, décă se întêmplă în propria locuință a păgubașului“.

La acéstă povață se liniști de-odată mica femeie. Și după-ce s'a gândit ea câte-va momente, ḍise către bărbatul ei: „Mâne, înainte de a te duce la ministeriu, trebue sě mergĭ la biroul „Solicitudinea“ sě le arățĭ umbrela, și sě pretindĭ despăgubirea“.

Domnului Oreille îi sărì țanděra: „Asta n'o voiŭ face nicĭ-odată! Am pierdut opt-spre-dece francĭ, și pentru atâta n'o sě murim“.

In ḍiua următóre eși cu bastonul. Slavă Domnului, era vreme frumósă.

Dómna Oreille se afla singură acasă și încă nu puté sě uite pierderea celor opt-spre-dece francĭ. Puse umbrela pe masa din odaia de mâncare, mai dă rótă în jurul ei când și când și nu putea nicĭdecum sě ia o hotărîre.

In tot momentul se gândea la societatea de asigurare. Se temea însě de privirile ironice ale funcționarilor, cărora trebuia sě le esplice casul, căcĭ nevastă-sa éra cam timidă în presența strěinilor, înroșea iute și devenea perplecsă, îndată-ce trebuia sě vorbéscă cu necunoscuți.

Și totu-șĭ o durea perderea celor opt-spre-ḍece francĭ, ca și când ar fi avut o rană pe corp. Nu voia sě se mai gândéscă la întêmplarea asta, și totu-șĭ în continu o turmenta amintirea pagubei. Dér ce sě facă? Órele treceau, și nu putù sě se hotărască la nimic. De-odată însě îșĭ luà inima în dințĭ.

„Am sě mě duc eu însu-mĭ la „Solicitudinea“ sě vedem!“

Trebuia însě pentru asta sě-șĭ prepare mai întâiŭ umbrela, pentru-ca paguba sě fie completă și pentru-ca sě aibă mai multă șansă.

Luà un chibrit de pe cămin și arse petecul ce-l pusese umbrelei și mai arse încă o rótă ca de-o palmă în jurul lui. Apoi îl înfășurà cu îngrijire și îl strînse bine cu elasticul, îșĭ puse pălăria, îșĭ luà mantaua, și se grăbi cu pașĭ repeḍi spre strada Rivoli, în care se afla biroul societății la care erau asigurațĭ.

Cu cât se apropia mai mult de țintă, cu atât îșĭ modera pașii. Ce sě ḍică ea acolo? Ce o sě i-se rěspundă?

Se uità la numerii caselor. Mai lipseau încă opt-spre-dece. Bine, mai avea încă timp de gândit. Merse mai încet, tot mai încet. De-odată începù sě tremure, căcĭ ajunse în fața porții și de-asupra ei sta scris cu litere de aur: „Solicitudinea“, societate de asigurare contra focului“. Așa-déră a ajuns la țintă! Se opri o secundă, fricósă și rușinată, trecù pe dinainte, se întórse érăși, mai trecù odată pe dinainte, și ér se întórse.

In fine îșĭ ḍise: „Totu-șĭ trebue sě întru. Cât mai iute, cu atât mai bine“.

Dér îndată-ce întrà în numita casă, începù a-i bate inima.

Intrà într'o odaiă mare, care avea mai multe despărțěminte. Din fie-care despărțěmênt se uita un cap bărbătesc afară, corpul lor s'ascundea înděrětul unui grilagiu.

Eși afară un domn c'un teanc de hârtii.

Ea îșĭ făcù curagiu și-l întrebà c'o voce timidă și nesigură:

„Scusațĭ, n'ațĭ fi așa de bun sé-mĭ spunețĭ, unde a-șĭ puté sě mě adresez pentru obiectele arse?“

sich a arătat, care este datoria deputaților croați: consolidarea raporturilor dintre Ungaria și Croația și apěrarea autonomiei Croației. A negat, că în Croația ar prinde teren ura contra Ungurilor, din potrivă oposiția croată tocmai acum se apropie de dieta ungară, doi din membrii ei participă deja în comisiunea regnicolară și e probabil, că oposiția va participa și în dieta din Peşta. A apěrat apoi pe Banul Khunen-Hedervary, care deși e Maghiar de nascere, prin atitudinea lui a câștigat simpatiile majorității Croaților (?). Patriotismul pretinde, ca posiția Banului sě nu fie sguduită nicĭ din parte maghiară, nicĭ din parte croată.

Visita regelui Carol in Bulgaria. Marele diar parisian „*Le Temps*", în numěrul sěu de Lunĭ, publică următórea telegramă din Sofia: „Diua de erĭ, consacrată visitei de pe câmpul de bătaie de la Plevna, fù o mare di pentru regele României, care comanda ca șef, sunt 25 de anĭ de atuncĭ, corpurile de armată rusă și română, reunite înaintea Plevnei. Armata română primi botezul focului înaintea redutelor de la Grivița. După o resistență eroică a Turcilor, care spăimântară Europa, Osman-pașa depuse sabia sa în mânile principelui Carol, care reintrà în România, câștigând independența pentru țéra sa și pentru dênsul, Coróna Regală". Diarul „*Le Temps*" urméză apoi a da o descriere a visitei în Bulgaria.

Șovinismul neomaghiar și Maghiarii.

I.

Diarul „Parlamentär" din Viena scrie:

„Un preot catolic din ordinul Piariștilor, prof. Dr. G. Czirbusz, a scos de sub tipar o carte „*Magyarorszag la XX-évszász elején*", care nu e de loc după gustul șoviniștilor neo-maghiarĭ. Dr. Czirbusz diferențiéză riguros cunoscința de limbĭ de apartinența vr'unei rasse și sânge. Dr. Cz. declară, că acela, care scie limba maghiară, și care este numěrat din causa acésta între Maghiarĭ, totuși nu e încă Maghiar. Națiunile istorice autochtone ale Ungariei și Transilvaniei, fie că vorbesc vr'o limbă slavă (Slovacĭ, Ugro-Rușĭ, Sêrbĭ), fie că vorbesc nemțesce (Șvabĭ și Sașĭ), fie unguresce séu românesce, sunt deopotrivă interesațĭ la esistența Ungariei și Transilvaniei, de sigur însě în sensul, ca sě se *conserveze și desvolte ființa lor națională în patria comună ungară.*

Acestei concepții patriotice i-se opune însě șovinismul neo-maghiar, care propověduesce și sěvîrșesce maghiarisarea numitelor națiunĭ. In consecință, firesce, că națiunile în Ungaria se află într'o continuă agitație și regatul Ungariei n'are liniștea necesară internă, pe care ar trebui sě o aibă în viéța de stat cetățenii mulțumițĭ, décă e vorba sě lucreze și sě creeze cu însuflețire. Cu atât mai mult trebue sě apreciem patriotismul lui Dr. Czirbusz, care s'a însărcinat a dovedi absurditatea șovinismului neo-maghiar.

Când în societatea maghiară se află asemenea patriotĭ, carĭ avertiséză pe față Ungaria, sě renunțe la fantoma neistorică a maghiarisării națiunilor autochtone istorice din Ungaria și Transilvania, totușĭ se póte spera, că în cele din urmă Ungaria îșĭ va redobîndi basa ei istorică, spre avantagiul posiției sale ca stat, și spre binele Maghiarilor și a Nemaghiarilor. Tóte popórele Ungariei vor sě-șĭ afirme ființa lor particulară națională, caracterul culturei lor, a-șĭ cultiva fericirea lor pământéscă și a fi prin acésta *folositorĭ patriei.*

„Este fapt, — scrie Dr. Czirbusz în citata sa carte — că societatea slovacă séu rusésca din Ungaria de sus privesce cu acelașĭ indiferentism apatic la nisuințele societății maghiare din Ungaria de jos séu de dincolo de Dunăre, ca și Croatul séu Românul la operele culturei din Seghedin séu Dobrițin. Relațiile destrăbălate ale patriei nóstre nu poțĭ sě le privescĭ prin perspectiva din Budapesta. Acela, care vede la fața locului raporturile particulare și trăiesce sub influența lor, va recunósce, că față cu *gruparea tendențiósă a datelor statistice*, părerea mea imparțială este cea adevěrată.

„Rassele naționale din Ungaria, întru cât ele trăiesc sporadic, séu la granițele etnografice, pot, ce e drept, sě învețe limba maghiară, d. e. Șvabul din Ungaria de sus, séu dincolo de Dunăre; acolo însě unde rassele naționale trăiesc în *masse compacte*, acolo, de sigur, nu-șĭ vor desbrăca naționalitatea de dragul niměnui. căcĭ și ele sunt cuprinse de frigurile naționalismului și sunt sprijinite din străinătate.

Orĭ cât de frumósă ar fi așadér ținta de a ajunge la un *stat național*, eu nu am credință în el, *lasciate ogni speranza*!

„Acest lucru este identic cu visul confesiunilor, de a face din Ungaria o societate catolică séu calvină. Principii Transilvaniei au făcut încercarea, însě formarea unei Ungarii protestante nu i-a succes nicĭ lui Bocskai, Tököli, Bethlen, séu Coloman Tisza, după cum nicĭ lui Pázmány Leopold I., Maria Teresia, Francisc I. n'au reușit a înjgheba între Carpațĭ un regat catolic. Trebue sě ne mulțumim cu atâta sě maghiarisăm orașele, sě creăm inteligență puternică maghiară și creștinéscă. Poporul de la țéră *nicĭ odată nu-l vom maghiarisa*. Așa cugetă orĭ-ce Maghiar sobru, care nu sě lasă înșelat de fantome.

„Unificarea societății este o frasă politică a modei, și anume nu a unei mode bune, căcĭ *sdrobesce dreptură și ucide consciențe.* Dismembrarea varie este un factor social necesar, pe cât timp nicĭ societatea nu este, decât o unitate temporară, adhoc, și nu perpetuă, a diferitelor forțe sociale.

„Popórele și politicanii tind numai spre unitatea politică, însě cu desăvîrșire nu au atins'o nicĭ odată și nicăirĭ. Óre póte fi vorba de societate unitară la Elinĭ, în imperiul roman creat prin cucerirĭ, în statul medieval adus la o credință (respublica christiana), séu la orĭ-care națiune modernă? Ceea-ce este posibil, este cleiul cu care se lipesc diferitele elemente: așa legăturile culturale (la Elenĭ), puterea sabiei (la Romanĭ), religiunea (Evul mediu, Budhismul), colonisația (imperiul universal engles), limba (națiunile romanice), *consciința istorică a legăturilor comune* (Ungaria), dér un factor comun, prin care sě se sdrobéscă individualismul, calitatea particulară de rasă, este cu desăvîrșire imposibil și numai în capetele întemeietorilor *socialismului internațional* ispitesce ca o stafie.

„Curentul politicei europene se mișcă în direcția *federalismului centralisator*, un organism bună óră de state unite în Europa, dér în cadre germane, romane slave. Tot așa în societate, chiar și poporul cel mai mic vré sě-șĭ conserveze ființa sa spirituală națională, caracterul culturei sale, propria formă a bunăstării sale pământescĭ. La acésta *fie care popor are dreptul séu lăsat de la Dumnedeu*; acésta a o nimici séu a o cassa și încă cu o aroganță atât de impertinentă, cu care nimicesc Prusienii pe Polonĭ este cel mai mare absolutism, și nu liberalism".

(Va urma).

„Probleme" și „datorințe" în cestiunea naționalităților.

Am spus erĭ, că contele *Apponyi* s'a dus la Nagyszombat, ca din incidentul ținerii adunării generale a Reuniunei de cultură maghiare din partea apuséna a țérii, sě țină un discurs în cestiunea naționalităților. Diaristica maghiară spune, că în împrejurimile orașului Nagyszombat „agitatorii naționaliști" dispun de mare putere și contele Apponyi s'a dus acolo anume, ca prin graiu viu se paraliseze lucrarea „păgubitóre" și „urgisită" a agitatorilor.

„Budapesti Hirlap", organ, care stă aprópe de trufașul grof, apreciéză în numěrul sěu de la 19 Noemvrie importanța apariției lui Apponyi în Nagyszombat și dice, că contele a și indicat *problema* și *datorința* statului, societății și a fie-cărui cetățen *în cestiunea naționalităților*. „Datoria nóstră, dice numita foie, în lupta acésta este, ca sě facem mai atrăgětóre libertatea maghiară, decât libertatea agitatorilor, și adevěrul națiunei maghiare (!) sě-l facem érășĭ mai atrăgător, decum fac agitatorii naționaliștĭ calomniile (!) lor în contra națiunei maghiare. Trebue sě clarificăm naționalitățile, că în ce měsură mai mare rěsplătesce statul național maghiar fidelitatea lor, și dimpotrivă ce fel de miserie spirituală le aduce agitațiunea naționalistă, décă deșteptă în ele sentimente necredinciόse".

Citéză apoi un pasagiu relativ la acésta din vorbirea lui Apponyi, în care arată „influența înspaimêntătóre, ce o provócă ura în naționalitățĭ", apoi se încércă a arăta în ce chip s'ar puté clarifica cetățenii de „limbă streină" în ceea-ce e bine și în ceea-ce e rěu.

La întrebarea acésta rěspunde însușĭ prin apelul sěu la „solidaritatea națiunei maghiare". Etă în ce consistă acéstă solidaritate, după convingerea celor de la „Bud. Hirlap", prin rostul cărora vorbesce faimosul conte ungur:

„Ținutului locuit de Maghiarii geneticĭ, nu-i este permis a privi indiferent lupta maghiarimii de la periferie. Maghiarimea genetică trebue sě simtă *pericolul*, ce *prin cestiunea naționalităților amenință țéra* (??), trebue sě o simtă acésta în měsura, in care o simt aceia, carĭ stau imediat și pórtă lupta statornică contra lui".

Ințelegețĭ, credem, care este și care póte fi rostul acestei „probleme" și „datorii"!

„Acésta — urméză „B. H." — este o importantă cerință, fără de a cărei realisare nu póte fi resolvită cu succes pentru națiunea maghiară cestiunea naționalităților. Căcĭ, orĭ cât de amenințătóre este fantoma naționalistă, ea totușĭ póte fi sugrumată (!) și nimicită prin voința solidară a națiunei. Poricolul se începe numai acolo, unde încetéză solidaritatea națiunei și unde vr'unul din organismele naționale, mai ales însé maghiarimea de rassă, privesce nepăsătóre nevoile și luptele punctelor amenințate."

Și noima acestei *solidar tățĭ* o pricepe fie-care din noi. Én sě vedem însě, cum o dă mai departe „B. H." cu „problemele" și datorințele".

...„Trăim — dice el — în țéra acésta în nisce împrejurărĭ, încât îngrijirea patriotică (!) se întrébă tot-déuna, ce e de făcut? și cu suflet liniștit nu póte sě se întórcă nicĭ în drépta, nicĭ în stânga (Așa o fi! — Culeg.) Un lucru însě este, ce cu toții putem sě-l facem în înțelegere și pe care a-l face, e *datoria* fie-cărui din noi: a repara în mic, ceea-ce raporturile nenorocite ne strică în mare; a umplé lacunele, unde vedem o spărtură periculósă în viéța națiunei, și a scuti și întări ceea-ce avem, a suplini acolo unde suferim pierdere, a ne susține puterea și a sprijini punctele unde observăm slăbire La munca acésta națională de mare importanță, conscientă și influentă, suntem capabilĭ din propriile nóstre puterĭ. Prin forța unei astfel de lucrărĭ consecuente și consciente putem *cu timpul* sě înlăturăm — décă nu adĭ, atuncĭ mâne — și știrbirea, ce o face

---

El rěspunse c'un ton plin și adênc: „La biroul pentru accidente în etagiul prim la stânga".

Acest rěspuns o intimidà și mai mult; și mai bucuros ar fi eșit afară fără a mai dice o vorbă, și ar fi jertfit cei opt-spre-dece francĭ. Când îșĭ imaginà însě din nou mărimea pagubei, îi reveni curagiul și urcà scara, abia rěsuflând și forte iritată scara ce conducea la etagiul prim, oprindu-se pe fie-care tréptă.

Găsi iute ușa și bătù. O voce clară dise: „Intră!"

Ea intrà într'o odaie mare, unde conversau trei domnĭ, carĭ purtau decorațiunĭ pe piept.

Unul dintre ei o întrebà: „Ce poftițĭ dómnă?"

Ea nu scia la moment ce sě rěspundă și îngânà: „Viu... viu... pentr'un accident"...

Domnul îi oferi amabil un scaun. „Poftițĭ, dómnă, vě stau imediat la disposiție".

Se întórse pe urmă érășĭ spre cei-lalțĭ domnĭ și continuà conversația mai departe: „Așa-déră, domnii mei, societatea se simte angajată pentru a vě plăti numai suma de patru sute de mii de francĭ, și nu recunósce pretensiunea celor-lalte una sută mii de francĭ. După cum am dis, cercetarea la fața locului n'a constatat"....

Unul dintre cei doi, îl întrerupse: „Scim deja destul, domnul meu, justiția va trebui sě aibă ultimul cuvênt. Noi ne-am terminat aicĭ misiunea nóstră".

După mai multe ceremoniόse înclinărĭ, eșiră afară.

Décă și d-na Oreille ar fi putut sě dispară cu ei, ar fi făcut'o. Ar fi fugit, și ar fi renunțat pentru tot-déuna la cei opt-spre-dece francĭ. Dér mai puté sě se ducă acum? Domnul acela se apropià de ea: „Cu ce pot servi dómnă?"

Ea rosti cu greu câte-va cuvinte: „Viu... pentru acésta aicĭ"...

Directorul se uità c'o naivă mirare la obiectul ce i-l ținé înainte. Ea încercà cu mâna tremurândă a desface elasticul, ceea ce-i succese după câte-va momente, apoi iute deschise umbrela ruinată.

Domnul observà cu compătimire: „Umbrela are într'adevěr o înfățișare tristă."

Ea rěspunse cu esitare: „A costat douě-decĭ de francĭ".

Domnul întrébă mirat: „Intr'adevěr așa de mult?" „Da, a fost o umbrelă admirabilă, am vrut s'o presentez societății".

„Fórte bine, dér nu înțeleg, încât ar puté sě ne intereseze tréba acésta".

O cuprinse neliniștea.... că póte societatea nu dă despăgubire pentru obiecte mai micĭ.

„Dér — totușĭ, umbrela e arsă", observà ea.

Domnul nu negà acésta: „Asta o věd", dise el.

D-na Oreille rěmase cu gura căscată și nu sciea ce sě dică. De-odată îi veni în minte ce trebuia sě dică și rosti grăbit: „Sunt dómna Oreille. Suntem la „Solicitudine" asigurațĭ, și am venit pentru ca sě mi-se restitue paguba".

Și de frică sě nu priméscă un refus, adause grăbită: „Pretind numai ca sě mĭ-o îmbrăcațĭ".

Directorul rěspunse consternat: „Dér... Dómnă... noi nu suntem fabricanțĭ de umbrele. Nu putem sě ne ocupăm cu asemenĭ reparaturĭ".

Mica femeie simția, că-i revine tot curagiul. Aide la luptă! Ea vrù sě-și încerce norocul, și fără frică dise: „Cer numai atâta despăgubire, cât va costa reparatura, căcĭ de altcum o voiu duce eu singură la umbrelar".

Domnul se părea că nu scie ce sě rěspundă: „Suma este așa de mică d-nă.... Nu se obicĭnuesce nicĭ odată a se pretinde despăgubire pentru astfel de obiecte neînsemnate. Vei recunósce insă-țĭ, dómnă, că nu putem restitui batiste, mănușĭ, cravate și alte obiecte de acestea micĭ, carĭ sunt espuse dilnic incendiului."

Ea se înroși și simția cum îi cresce mânia: „Mai când era în Decemvrie, am avut un incendiu, care nĭ-a causat o pagubă de cel puțin cincĭ sute francĭ; domnul Oreille n'a pretins nicĭ o centimă despăgubire de la societate, și decĭ va puté în adevěr sě-mĭ plătéscă umbrela!"

Directorul rěspunse la minciuna ei rîdênd: „Trebue sě recunoscĭ, dómnă, că este curios, décă domnul Oreille, care n'a pretins despăgubirea celor cincĭ sute francĭ, sě vină acum sě céra despăgubirea unei umbrele de vre-o 5—7 francĭ".

Ea nu se încurcà nicĭ de cum, din contră rěspunse: „Scusă, domnule, însě paguba de cincĭ sute de francĭ privea punga d-lui Oreille, pe câtă vreme paguba de opt-spre-dece francĭ merge pe socotéla d-nei Oreille, ceea-ce nu e tot una!"..,

El vedea că nu póte scăpa de ea și că îșĭ pierde numai timpul. De aceea o întrebà în fine în ton oficios: „Spunețĭ-mĭ, mě rog, cum s'a întêmplat nenorocirea".

Ea simția că a învins și dise îndată:

orbia în prestigiul națiunei maghiare. Acésta este adĭ la noi în țéră *unica politică culturală națională* salutară, marcantă și influentă“....

Se pare, că de rêndul acesta șoviniștii de la „B. H.“ sunt cevașĭ mai prevĕdĕtorĭ în espunerile lor și s'au ferit de astă-dată a zugrăvi în colorĭ „înspăimântătóre“ pretinsul pericol, ce ar amenința „națiunea“ din partea „agitatorilor naționaliștĭ“, — carĭ nicĭ nu esistă de fapt.

SCIRILE DILEI.

— 7 (20) Noemvrie.

Procesul „Cărții de aur“. Domnul T. V. *Păcățianu* a înaintat prin apĕrătorul sĕu d-l Coriolan *Brediceanu*, advocat în Lugoșiŭ, cerere urgentă la tribunalul reg. din Clușiŭ, ca pentru a i-se da posibilitatea de a dovedi, că pasagele incriminate din volumul prim al „Cărții de aur“ se găsesc și la alțĭ autorĭ românĭ și maghiarĭ și că peste tot în cartea sa sunt înșirate *documente autentice și fapte istoricesce bine stabilite*, sĕ fie chemațĭ la pertractarea din 24 Noemvrie n. următoriĭ domnĭ pentru a fi ascultațĭ, ca martorĭ și esperțĭ: 1 Dr. Petru *Barbu* și 2 Dr. Petru *Ionescu*, profesorĭ de teologie în Caransebeș. 3 Ambro *Pietor*, redactor în Turocz-Szt. Márton. 4 Dr. Augustin *Bunea* canonic, Blașiŭ și 5 Dr. George *Popovici* protopresbiter în Lugoșiŭ. 6 Dr. *Moldovan* Grigorie profesor universitar în Clușiŭ. 7. Dr. *Jáncsó* Benedek, profesor în Budapesta și 8 Vasilie *Goldiș* secretar consistorial în Arad, și în fine 9 Dr. *Lehmann* translatorul oficios al judecătoriei din Clușiŭ.

O faptă generósă. Cetim în „Cronica“. Se scie, că acum 20 de anĭ, soțiĭ Mihail și Elisa Stroescu, proprietarĭ din Basarabia, au donat casei școlelor suma de 50,000 lei. Erĭ d-l Vasilie Stroescu, al doilea frate, s'a presentat la direcțiunea școlelor cu o recipisă a Casei de depunere, prin care arată, că fondul s'a sporit cu 200,000 lei, banĭ depușĭ în efecte de d-sa. A donat apoi casei bisericei suma de 110,000 lei. Tóte aceste donațiunĭ sunt făcute pentru a veni în ajutorul școlelor rurale din țéră. Orĭ-ce comentarii, pentru acéstă faptă laudabilă, sunt de prisos.

D-l Ion Calinderu administratorul domeniilor corónei, se află în Transilvania, unde studiéză sistemul lăptăriilor. Acest sistem va fi propus și pentru România.

Ministeriul bulgar a fost astfel constituit: *Daneff*, președinte și ministru de externe; *Sarafoff*, finanțe; *Liudskanoff*, interne; *Radeff*, instrucțiune publică; *Teodoroff*, justiție; *Popoff*, vice-președintele Sobraniei, lucrările publice; *Abraceff*, comerțul, și generalul *Papricoff*, rĕsboiul.

Resolvirea cestiunei țigănescĭ. In vederea siguranței primejduite de către țiganiĭ corturarĭ, 39 de municipiĭ au adresat petițiĭ către camera deputaților, cerĕnd regularea cestiunei corturarilor. Szell a ordonat deja vara trecută elaborarea unui anteproiect de lege, care va fi discutat încă în cursul acestui an de către o comisiune de anchetă compusă din funcționarĭ superiorĭ administrativĭ, după ce mai 'nainte deja fusese discutat într'o comisie mai restrînsă. Conform acestui proiect, țiganiĭ corturarĭ se împart în două categoriĭ. In prima categorie sunt aceĭ țiganĭ, carĭ pot fi incorporațĭ clasei burgheze și carĭ vor pute sĕ-șĭ câștige existența ca meseriașĭ și lucrătorĭ la câmp în comunele unde vor fi colonisațĭ cu forța. Fie-care comună din țéră va fi obligată a primi un numĕr óre-care de familiĭ de țiganĭ, a-ĭ ține sub severă controlă, ca sĕ fie inmatriculațĭ, copiiĭ lor ținuțĭ la frecuentarea școlei primare, respective a grădinei de copiĭ, ér bărbațiĭ și femeile la lucru. Pentru elementele refractare, carĭ n'ar voi a se supune ordinei sociale, se vor înființa două marĭ institute corecționale, în carĭ acele elemente refrectare vor fi ținute la muncă folositóre.

Eveniment familiar în dinastia italiană. Regina Italiei a dat nascere erĭ unei copile.

Redactor nou la „Deutsches Tgbl. f. Ungarn.“ Cu diua de alaltăerĭ redacția diaruluĭ „D. T. f. U.“ a fost preluată de către d-l Victor *Orendi-Homenau*, care fusese timp maĭ îndelungat redactor la „Buk. Tagbl.“ în Bucurescĭ. Ca redactor responsabil va semna și pe maĭ departe d-l Coloman Feisthammel.

Turcia și Franța. In urma incidentului cu Lorando, Francesii se așteptau sĕ câștige avantagii însemnate în Orient, Turciĭ însĕ au început sĕ facă tot felul de dificultățĭ influenței francese. Astfel consiliul de stat al Turciei a refusat concesiunea școlelor francese. Acest refus neașteptat a provocat un protest energic din partea ambasadei francese.

Hymen. Domnișóra Domnica I. *Săcăreanu* și d-l Ioan G. *Bolezalu*, s'au cătătorit în diua de 18 Octomvrie a. c. în *Odessa* (Rusia.)

Ciupercĭ pentru Maj. Sa. Locuitorul din Modos, Ioan Kornhammer cultivă ciupercĭ și renumele luĭ în acéstă branșă este rĕspândit în multe părțĭ. Anul acesta având nisce frumóse exemplare de ciupercĭ, s'a gândit sĕ trimită din ele și Majestățiĭ Sale. De la cancelaria cabinetului M. Sale a sosit acum o scrisóre adresată comitatului Torontal, în care se esprimă mulțumirea prea înaltă pentru cele 4 chgr. de ciupercĭ și tot-odată sĕ cer informațiunĭ relativ la chestiunea, décă luĭ Kornhammer ar trebui sĕ i-se dea o remunerație în banĭ.

„Severul Vasilie Mangra“. Cetim sub acest titlu în *„Budapesti Hirlap“* de la 19 Noemvrie: „Corespondentul nostru din Arad ne telegrafézâ: In sinodul estraordinar aradan de la 2 Noemvrie Ioan Beleș, din partidul hamsist, a făcut propunerea, ca sinodul convocat pe cale ilegală, sĕ se disolve. Propunerea acésta a cădut, dându-se 33 voturĭ contra și 18 pro. Acum Vasilie *Mangra* a pornit *cercelare disciplinară* contra acelor propopĭ, carĭ n'au votat cu partidul sĕu, și i-a provocat, ca în timp de 48 óre sĕ se justifice“. — Nu putem sci, décă scirea acésta corĕspunde orĭ nu adevĕrului. Adaugĕm însĕ, că fóia română din Arad reproduce după „Aradi Közlöny“ o notiță, în care spune, că privitor la articolul sĕu „Fiascul sinodului estraordinar din Arad“ a primit de la protopopiĭ românĭ gr. or. din *Bihor* o scrisóre, în care declară, că votând la Sinod pentru propunerea luĭ Beleș, n'au intenționat sĕ manifeste părere în contra activitățiĭ vicarului Vasilie Mangra. — S'ar păré, că un „nex causal“ esistă între aceste două scirĭ.

Combaterea alcoholismului în Franța. Ministrul președinte Combes a însărcinat Academia pentru medicină, sĕ presente o listă a tuturor esențelor antihigienice, carĭ se întrebuințéză la fabricarea bĕturilor spirtuóse. Guvernul are de gând a presenta un proiect de lege pentru combaterea energică a alcoholismului.

Catastrofă la Brăila. In nóptea de Sâmbătă spre Duminecă a fost un teribil uragan la Brăila. Mai multe bărcĭ de pescarĭ au fost rĕsturnate și numĕróse persóne au cădut în valurĭ. Cincĭ bărbațĭ și o femeie au putut fi scăpate, numĕrul morților nu se scie cu esactitate.

Serată de novitățĭ. Duminecă în 23 Noemvrie, musica orășenéscă va da în hotel Europa o serată de novitățĭ. Inceputul la órele 8. Intrarea 60 banĭ.

Din camera deputațĭ — teatru. Fostul director al teatrului național din Budapesta, a înaintat magistratuluĭ din Budapesta o adresă, în care cere sĕ i-se predea fostul edificiu al camerei deputaților, cu scop de a-l adapta ca teatru.

Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia invită la producțiunea declamatorică teatrală împreunată cu concert, ce se va aranja Duminecă în 23 Noemvrie st. n. 1902. în sala cea mare de la hotelul „Europa“ Inceputul la $7\frac{1}{2}$ óre séra. Prețul de intrare: Locul I 2 cor. locul II 1.60 Locul III. 1·20 fil., loc de stat 60 fil. Bilete se pot procura în prăvália d-luĭ S. P. Cirlea, ér séra la cassă. Venitul curat este destinat pentru cassa reuniunei. Ofertele se vor primi cu mulțămită și se vor publica. După producțiune dans.

Program: 1. „Sfânt“, cor bărbătesc de G. Dima. 2. Domnul Tudor, cor mixt cu solurĭ, de G. Henția. 3. Surugiul, cântecel comic, de V. Alexandri, predat de d-l T Novac. 4. „Zăpăcițiĭ“. comedie în 1 act, de August de Kotzebue, localisată de Teohar Alexi. 5. „Brâul popiĭ“, cor miest de Musicescu P. T. familiĭ, carĭ din erére nu sunt invitate, sĕ binevoiéscă a se adresa pentru invitare către domnul P. S. Cirlea.

4. **Pentru folosire esteriórâ.** Durerile de încheiăturĭ, de reumatism și doldină, precum și tot felul de aprinderĭ se vindecă cu succes sigur folosindu-se *spirtul luĭ Moll.* Prețul unei sticle 1 cor. 90 filerĭ. Se trimite dilnic cu rambursă poștală de farmacistul și liferantul curții c. s. reg. A. Moll Viena Tuschlauben 9. In farmaciile din provincie să se céră preparatul A. Moll pro ed it cu marca de contravenție și subscriere.

vorbirea sa despre motivele curendei Pojunului, a accentuat, că *décă sunt în adevĕr agitatorĭ*, aceia au sĕ se reguleze prin legile esistente.*)

La ceea-ce i-se impută d-luĭ Indre că ar fi făcut în trecut, nu reflectez.

Raportorul cel vechiŭ.

Apel

Subsemnatul, ocupându-mĕ de maĭ multă vreme cu viéța și activitatea strălucitului istoric și om de stat *Aexandu Papiu Ilarianu* și terminând acum un studiu asupra luĭ, pentru completa clarificare a datelor asupra vieții și activității luĭ, rog pe toțĭ domniĭ carĭ ar poseda vre-o scrisóre orĭ manuscript de la repausatul, orĭ ar puté sĕ-mĭ dea vre-o lămurire, pe care ar socoti-o ca folositóre acestei opere de recunoscință, sĕ binevoiéscă a-le trimite în cel maĭ scurt timp în original séu în copie, pe adresa de maĭ jos, fiind sigurĭ de înapoiarea lor în cea maĭ completă bună stare. Și pentru acésta le mulțămesc din tótă înima de maĭ înainte.

Bucurescĭ.

Vasile Pĕrvan,
student în litere.
Strada Ciclopilor 24.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 19 Noemvrie. In ședința de adĭ a dietei a luat cuvêntul ministrul president C. *Szell*, ca sĕ rĕspundă la atacurile oposiției. A vorbit 3 óre întregĭ. Intre altele a declarat, că *în cestiunea naționalităților* urmăresce o politică bine chibzuită și conscientă națională maghiară, căcĭ nu este permis, ca sĕ se facă pausă în opera de construire a *statului național maghiar*. Rĕspunde luĭ Komjathy, că *gimnasiul românesc din Brașov* n'are subvenție din România, baniĭ din care se întreține gimnasiul nu s'au depus la metropolia din Sibiiu, ci în mânile guvernuluĭ unguresc, și nu pot fi confiscațĭ. Organele ministruluĭ de culte controléză scólele, ca și până acum. N'a încheiat pact cu fișpaniĭ din Bănat. A desființat secția naționalităților și a contopit'o cu secția naționalităților și a contopit'o secția polițienéscă din ministeriul de interne. Are traducĕtorĭ din limbile strĕine, traducĕtorĭ din limba slovacă are doĭ. In contra *mișcăriĭ „pangermane“* a procedat cu *estremă rigóre*. In afacerea confirmăriĭ luĭ Mangra nu se lasă influințat de nimenĭ, și chiar de ar încerca cineva acésta, l'ar respinge cu hotărîre. Va procede energic și față cu activitatea îngrijitóre (!) a băncilor românescĭ. Intrebat de Molnar, că de ce nu cutéză a decide odată în afacerea confirmăriĭ luĭ Mangra, rĕspunde: „O sĕ vedĭ, că vom cuteza“.

Bucurescĭ, 20 Noemvrie. Dómna Elisa *Stroescu*, cunoscuta binefăcĕtóre din Basarabia, a donat în amintirea rĕposatuluĭ sĕu soț suma de *60.000 lei pentru construirea catedralei din Sibiiu.*

Bucurescĭ, 20 Noemvrie. La alegerile comunale, colegiul II a reușit în tóte 30 orașele partidul liberal. In Bucurescĭ partidul conservator s'a retras din luptă.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 19 Noemvrie.

Pomul verde: Götz, Viena.

Europa: Emanuel, Timișora; Plätz, Pesta; Mihalovics, Pojun; Schwarz, T. Mureșului; Bartha Pesta.

Bucuresci: Uhl, Sibiiu; Freischbergerr, Pesta; Huber, Csompis, Covasna; Pfeiffer, Fein, Pesta Lechrer, Gondos, Weiss. Viena; Popper, Pesta.

„In coridorul meu stă un obiect de bronz, în care de obiceiŭ se pun bastónele și umbrelele. Când m'am reîntors deunădĭ acasă, am pus și acéstă umbrelă acolo. Tocmaĭ de-asupra se află un fel de consol pe care stau chibriturile și luminarea. Iau patru chibrite de acolo și aprind unul, dér se stinge. Aprind al doilea, și acesta se stinge. Cu al treilea mi-se întêmplă tot asemenea...“

Directorul o întrerupse și-șĭ permise gluma: „Acestea, sigur, au fost chibriturĭ de monopol.“

Ea nu înțelese, și continuă: „Se póte. Fără îndoélă, cel de al patrulea chibrit luă foc și putuĭ sĕ-mĭ aprind luminarea. După aceea intraiŭ în odaia de durmit, vrĕnd sĕ mĕ culc. După un interval de un sfert de ciás însĕ, am simțit un miros de pârlélă. Am întotdéuna o mare frică de foc! Vina mea nu va fi de sigur, décă vre-odată se va întîmpla s'avem nenorocirea unui incendiu. Și după focul din Decemvrie, despre care v'am povestit, nicĭ că maĭ trăesc ca ómeniĭ. Așadéră mĕ scol, caut, miros în tóte părțile ca un câpeu și observ în fine, că umbrela mea arde. Positiv, că căduse un chibrit în ea. Vedețĭ în ce stare a ajuns“.

Directorul se supuse și întrébă: „In cât prețuescĭ paguba?“

Ea tăcù și nu cuteza sĕ indice nicĭ o sumă. Dise după aceea, prefăcĕndu-se marinimósă: „Lăsați-o numaĭ sĕ-o repare. Eu v'o încredințez cu plăcere“.

El nu se învoi: „Nu, dómnă, asta n'o pot. Spune-mĭ ce pretindĭ d-ta“.

„Ei bine, cred totușĭ că... ascultă domnule, nu vrĕu sĕ profit nimic la ea... sĕ facem tréba așa: Eu voiŭ duce umbrela la un fabricant, o voiŭ lăsa s'o îmbrace c'o mătase bună, și îțĭ voiŭ presenta socotéla. Te învoescĭ la asta?“

„O da, dómnă. Aicĭ avețĭ un avis pentru cassă, care vĕ va plăti despăgubirea“.

Și cu aceste îĭ presenta dómneĭ Oreille o cartă; ea se ridică repede, mulțumi și se grăbi cât putu sĕ iasă maĭ nainte, ca nu cumva el sĕ-șĭ schimbe părerea.

Veselă pășea pe stradă în jos căutând după un magazin elegant de umbrele. Când observă unul, carea avea o aparență maĭ distinsă, intră și dise cu voce sigură: „Așĭ dori sĕ-mĭ îmbrăcațĭ acésta umbrelă din nou c'o mătase bună. Vĕ rog sĕ luațĭ pe care o avețĭ maĭ bună. *Prețul nu importă de loc*“.

— e —

Adresa de la Pojun în congregația din Clușiŭ. In 9 l. c. v'am trimes spre publicare vorbirea ce-a rostit'o adv. V. Indre în congregația comitatului Cioșocna în afacerea curendei de la Pojun privitóre la ștergerea legiĭ de naționalitate. Vorbirea s'a publicat în estras dér fidel.

După ce din comunicatul subscris de *Veritas* și publicat în nr. 244 al prețuitei „Gazete“ observ, că *Veritas* dice că eu cu voie, orĭ fără voie am lăsat sĕ apară discursul luĭ Indre în lumină naționalistă, mĕ vĕd îndemnat, se declar că discursul ce vĭ l'am trimis a fost fidel.

Privitor la ceea-ce a dis d-nul Indre despre *agitatorĭ*, constat, că amintind în

*) Ar fi fost bine, décă „raportorul cel vechiŭ“ ar fi dat atențiune și celor rostite de vorbitor despre „agitatorĭ“.—Dér le-a lăsat cu totul afară din textul vorbirei, ce ne-a comunicat'o. Red.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Novembre n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.55
Renta de corône ung. 4%	97 55
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	90 40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	97.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	199 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	101.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	100.75
Renta de argint austr.	120.55
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de aur austr.	91 95
Losurĭ din 1860.	150.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.55
Acții de-ale Băncei ung. de credit	698.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	661.50
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	116.90
London vista	239.10
Paris vista	95.17
Rente austr. 4% de corône	95 15
Note italiene	—.—

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Novembre n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18 94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	— —
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Scris fonc.Albina 5%		101.	— „	102. -

Ne mai pomenit!!

365 Obiecte numai cu fl. 1.90.

1 Ciasornic elegant, care merge 24 óre cu lanț aurit; 1 Colier de dame modern, purtat la gât și brațe; 1 Cigaretă minunată cu chilibar; 1 ac de cravată cu brilant Simili; 1 inel cu petri imit. pentru bărbațĭ și dame; 1 garnitură frumósă constând din manjete. gu ere și nasturĭ 3% aur-double; 3 basmale de in; 1 Călimăr de nickel cu mehanism engl.; 1 oglindă cu etui; 1 broșe paris. pentru dame 72 condee engl. pentru cancelarie și 250 obiecte folositóre în casă, **gratis.** Se pot procura cu rambursă séu trimiterea sumei înainte, dela Magasinul de mărfurĭ

C. Grüner, Krakau, Postfach nr. 84|48.

Cine cumperă 2 Pachete, dau gratis 1 briceag frumos cu 2 tăișurĭ. (748,1—1)

Ce nu convine se rentorc banĭ.

ANUNCIURI

(inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădêmênt care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Prafurile-Seidlitz ale lui **Moll**

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provědută cu marca de apěrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece,** în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice,** suferinței de ficat, **congestiunei de sânge,** haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeescĭ a luat acest medicament de casă o rěspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate** Corône **2.** —

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și **sare** a lui **Moll.**

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provědută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rěcélă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corône 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulțĭ. **Prețul unei bucățĭ** Cor. —.40 Cinci bucățĭ Corône **1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provědută cu marca** de apěrare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuéză dilnic prin rambursă postală.

La deposite sě se ceră **anumit** *preparatele provědute cu iscălitura și marca de apěrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciștĭ Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler. —*

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 52.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aședământul sěu de înmormêntare bogat asortat in carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** și **imitațiunĭ** de **metal** și de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente și **planticĭ** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură,** carĕ **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai,** precum și un **car funebru** vênet, pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt și ieftin,** iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morțĭ in streinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

11—* **E. Tutsek.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provědut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acuratețĕ, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚĬ DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĬ.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.

BILANȚURĬ.

Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.

Couverte, în tótă mărimea.

TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ și RESTAURANTE.*

PREȚURĬ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30,** etagiul I, către stradă. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

sz. 9130 —1902
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy az „Albina“ tak.- és hitelintézet végrehajtatónak Corbu György és neje Sandru Mária végrehajtást szenvedő elleni 340 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbiróság területén) levő Szászhermány határában fekvő, a szászhermányi 699 sz. tljkvben 417 hrsz. a. ingatlanra 26 kor.
4804 hrsz a. ingatlanra 54 kor. 6312 „ „ „ 73 „
10849 „ „ „ 57 „ 11693 a/16 „ „ „ 7 „
12423/11 „ „ „ 32 „ és 340 kor. tőke és ennek 1900 évi április hó 30. napjától járó 8% kamatai és 64 kor 20 fil. eddigi, valamint 19 kor. 10 fil. jelenlegi költség erejéig; II. a szászhermányi 700 sz. tlkvi 351 hrsz. ingatlanra 320 kor.; III. a szászhermányi 701 sz. tljkvi 6451 hrsz. ingatlanra 69 kor. és IV. a szászhermanyi 3751 számu tljkvi 11848 hrsz. ingatlanra 57 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903 évi Febuár hó 5-ik napján délelött 9 órakor**, a Szászhermány községházánál, megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1902 évi augustus hó 24-ik napján.

A brassói kir. tör.-szék, mint tlkönyvi hatóság.

Dr. Grünfeld,
telbiró.

1—1.(714)

A V I S.

Prenumerațiile la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face și reînoi orĭ și când la 1-ma și 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonențĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans“.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** și la **Eremias Nepoții.**